

บุญส่ง พุทรวี 2540 : ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการปลูกพืชหลังฤดูการทำนาในเขต
อาศัยน้ำฝนของเกษตรกร : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลเนินทราย อำเภอเมืองตราด จังหวัด
ตราด ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชา
ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ประชานกรรมการที่ปรึกษา : ผศ.สิทธิชัย เกษตรเกษม,
วท.ม. 172 หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาถึง 1) สถานภาพและศักยภาพของท้องถิ่นที่คาดว่าจะ
มี ผลต่อการปลูกพืชหลังฤดูการทำนา 2) ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของ
เกษตรกรที่คาดว่าจะมีผลต่อการปลูกพืชหลังฤดูการทำนา 3) สภาพการปลูกและความรู้ในการใช้
เทคโนโลยีในการปลูกพืชหลังฤดูการทำนา 4) ปัญหา อุปสรรค และความต้องการความช่วยเหลือ
ของเกษตรกร สำหรับการปลูกพืชหลังฤดูการทำนา และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล
ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมของเกษตรกรกับความรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการปลูกพืชหลังฤดูการ
ทำนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่มีการปลูกพืชหลังฤดูการทำนามีบ้านเรือน
อาศัยอยู่ในเขตตำบลเนินทราย อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด จำนวน 108 คน โดยวิธีการสุ่ม
ตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้ค่า
ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าสหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ตำบลเนินทรายมีฝนตกชุกตลอดทั้งปีมีจำนวนวันฝนตก 199 วัน ปริมาณ
น้ำฝนที่วัดได้ 4,207 มิลลิเมตร แหล่งน้ำทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำผิวดินส่วนตัว มีชุด
ดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชหลังฤดูการทำนา 5 ชุด มีแรงงานที่ใช้ในการปลูกพืชหลังฤดูการ
ทำนาเฉลี่ย 3.6 คน ใช้พื้นที่ในการปลูกพืชหลังฤดูการทำนาเฉลี่ย 4.2 ไร่ มีรายได้จากการปลูกพืช
หลังฤดูการทำนาเฉลี่ย 36,938.2 บาท เกษตรกรมีหนี้สินเพียงร้อยละ 26.9 และสื่อที่เกษตรกรรับ
มากที่สุด คือ วิทยุโทรทัศน์ ส่วนสภาพการปลูกพืชหลังฤดูการทำนา พบว่า เกษตรกรส่วนมากใช้
เครื่องทุ่นแรงในการเตรียมดิน มีการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ทำพันธุ์เอง มีระยะเวลาการปลูกพืชหลังฤดู
การทำนาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนเมษายน มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีในการปลูก มี
การระบาดของศัตรูพืช แต่ไม่ทำความเสียหายให้มากนัก เกษตรกรมีการคัดเกรดผลผลิตก่อน
จำหน่าย ส่วนการขายผลผลิตจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตในท้องถิ่น และผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด
ราคาเองเป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรที่ปลูกพืชหลังฤดูการทำนามีความรู้ในเรื่องการปลูกพืชหลังฤดูการ
ทำนาในระดับปานกลางมากที่สุด คือ ร้อยละ 59.2 ปัญหาที่พบ คือ การระบาดของโรคแมลง
รบกวน คือ ผลผลิตต่ำและความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มี
เพียงเฉพาะประสบการณ์การปลูกพืชหลังฤดูการทำนาเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการใช้
เทคโนโลยีการปลูกพืชหลังฤดูการทำนาที่ระดับ 0.05

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

2 / พ.ท. 2540

Boonsong Pootriw 1997 : Some Factors Affecting Farmers Cropping Practices After Rice Planting in Rainfed Areas : A Case Study of Tambon Nernsai, Amphoe Meung Trat, Changwat Trat. Master of Science (Agriculture), Major Field Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor : Asst.Prof. Sittichai Kasetkasem, M.S. 172 pages.

The specific objectives of the research were to investigate : 1) the potential and status of the community affecting cropping practices after rice planting, 2) some basic socio-economic factors of farmers in relation to cropping practices after rice planting, 3) the condition and knowledge of cropping practices after rice planting, 4) the problems and suggestion to improve their cropping practices after rice planting, and 5) the relation between some socio-economic factors of farmers with their knowledge of cropping practices after rice planting recommended technology. Studied samples included 108 cropping practices after rice planting farmers resided in Tambon Nernsai, Amphoe Meung Trat, Changwat Trat by employing the Purposive Sampling Technique through interview schedule. The main statistical methods in this investigation were percentage, arithmetic means and correlation analysis.

The finding revealed that Tambon Nernsai had the heavy rain through out all the whole year with 199 days and 4,207 m.m. per year. Almost of their agricultural water resources came from their private ponds. There were 5 appropriate soil types for cropping after rice planting. The average of cropping practices after rice planting cultivation were 3.6 farm labor ; 4.2 rai of land, and 36,938.2 baht of their income. The farmers were in debt only 26.9 percentage. The most media perception was television. Most of them used farm mechanic for soil preparation and they collected their own seeds for the new planting. The duration planting was November-April. They used both of organic fertilizer and chemical fertilizer and most of them had no problems about damaged pests. They graded their products before saling to the middle-man in the community and the price was specified by farmers. There was only 59.2 percentage of the sample who had the most average knowledge in cropping practices after rice planting recommended technology. The major problem was the dispersion of disease and insect followed by low price and pH of soils, respectively. Testing hypothesis indicated that there was only the experiences in cropping practices after rice planting significantly correlated with the knowledge of cropping practices after rice planting recommended technology at 0.05 level.

Boonsong Pootriw

Sittichai Kasetkasem

2 May 1997